בכל מקום שאתך · ולקמן פריך הא אפיקתיה: צריך להביא ראיה · שבב"ד כתגייר שמא גבעוני מהול הוא ומשום שבחא דא"י הוא דקאמר הכי ומשקר: ה"ג מהו דתימא לא ניהמניהו: [ב]מעמך · גר ותושב וחי עמך (ויקרא כה): דליכא טובה · דפסק חלב ודבש: דקמסייעי קראי · דהא עמך כל מקום שאתך משמע ואפילו בארץ ובארלכם למה לי אלא לאו ארראיה קאי דבארץ צריך להביא ראיה ולא בחולה לארץ: מדכתיב (ג) גר אגל ושפטתם מכאן אמר ר' יהודה גר בעי בית דין: יכיר · את הבכור בן השנואה יכיר: יכירנו לאחרים · שאם אין ב"ד מכירים אותו נאמן עליו אביו לומר זה בני בכור ליטול פי שנים: בן גרושה הוא · וכהן חלל הוא: ואין עדות לעובד כוכבים · הואיל ובניך מוחזקין בכשרות אין אתה נאמן להעיד עליהן ולפוסלן: לפסול את בניך · דנפקא לן מיכיר ואי אתה נאמן לפסול את בני בניך: והלכתא כרב נחמן · דאמר לדבריו עובד כוכבים הוא ואין עדות לעובד כוכבים ואפילו אבנים לא מהימן: והתניא כרבינא. דנאמן הוא על בנו קטן שאין לו בנים וקס"ד דהא מתני' בגר שבא ואמר גר אני קמיירי: הכיא· דקתני נאמן הוא על בנו קטן: לענין יכיר· תניא אההיא מתני' דיכיר קאי דקתני וכשם שנאמן אדם לומר זה בני בכור כך נאמן לומר זה בני בן גרושה ועלה קתני דנאמן הוא על הקטן דהא ישראל הוא ויש לו עדות והתורה האמינתו על בנו ולא על בן בנו אבל גבי גר אפילו אבנו לא מהימן דאין עדות לעובד כוכבים: וסחופין · שפלים וכפויין כמו סחופי כסא (שבת דף סו:) כפיית הכלי: ואיני כדאי · ואיני ראוי להשתתף בארתן ומיסס כמ יתן ואזכה לכך: ומודיעים אותו · לקמן מפרש טעמא דכולה מתני': לא

[ברכות ט· וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) גמ' קמ"ל בארלכם אין לי: (ב) שם הא כתיב בארלכם פסוא: (ג) רש"י ד"ה מדכתיב גרו אגל: (ד) תוס'ד"ה משפט (בעמוד הקודם) אית ליה בהדיא. כ"ב עי' סנהדרין ב' ע"ב תוד"ה דברי סכל: (ה) ד"ה במוחזק וכו' כדפי' לעיל. כ"ב בפ' שני דף כס ע"ב בד"ה לימא:

קידושין עד עת: ב"ב קכז:

אין לי אלא בארץ בח"ל מנין תלמוד לומר אתך בכל מקום שאתך אם כן מה ת"ל בארץ בארץ צריך להביא ראיה בח"ל אין צריך להביא ראיה דברי ר' יהודה וחכמים אומרים בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה בא הוא ועדיו עמו קרא למה לי אמר רב ששת דאמרי שמעינו שנתגייר בב"ד של פלוני סד"א לא ליהמנייהו קמ"ל (ה) בארץ אין לי אלא בארץ בח"ל מנין ת"ל אתך בכל מקום שאתך והא אפיקתיה חדא מאתך וחדא [א] מעמך וחכ"א בין בארץ בין בח"ל צריך להביא ראיה ואלא הא כתיב (ב) בארץ ההוא מיבעי ליה דאפילו בארץ מקבלים גרים דסד"א משום טיבותא דארץ ישראל קמגיירי והשתא נמי דליכא טיבותא איכא לקט שכחה ופאה ומעשר עני קמ"ל א"ר חייא בר אבא אמר ר' יוחנן "הלכה בין בארץ בין בח"ל צריך להביא ראיה פשיטא *יחיד ורבים הלכה כרבים מהו דתימא מסתבר טעמא דרבי יהודה דקמסייעי ליה דכריס ה קראי קמ"ל ת"ר °ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו מכאן א"ר יהודה גר שנתגייר בב"ד הרי זה גר בינו לבין עצמו אינו גר מעשה באחד שבא לפני רבי יהודה ואמר לו נתגיירתי ביני לבין עצמי א"ל רבי יהודה יש לך עדים אמר ליה. לאו יש לך בנים א"ל הן °א"ל ¹נאמן אתה לפסול את עצמך °ואי אתה נאמן לפסול את בניך [ומי] א"ר יהודה אבנים לא מהימן *והתניא °יכיר יכירנו לאחרים מכאן א"ר יהודה ¹נאמן אדם לומר זה בני בכור ²וכשם שנאמן לומר זה בני בכור כך נאמן לומר בני זה בן גרושה הוא

הגהות הגר"א

[א] גמ' מעמך. נ"ל מאתכם (דכתיב בתר וכי יגור כו' הגר אתכם וכ"ה בתורת כהנים ומ"ש רש"י הוא תמוה): [ב] רש"י ד"ה מעמך כו' עד סס"ד. נמחק:

גליון הש"ס

גמ' א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך · ע' כתובות כה ע"ב תד"ה אני שאמר: שם ואי אתה נאמן לפסול את בניך. ע' לעיל כה ע"ב תד"ה לימא רב יוסף: תוס' ד"ה במוחזק לך וכו' דרוב הבאין וכו' עיין ירושלמי רפ"ב דר"ה ובקרבן עדה שם: ד"ה נאמן אתה לפסול וכו' דמשוי נפשיה אתיכה דאיסורא · ע' נמרדכי סוף פירקין:

[ל"ל ואתה ס"ס מ"א]

תוספות חד מקמאי

וכבר כתבתי מזה כל הצורך בפר"א דמילה: א"ר יוחנן בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה כשהוא מוחזק בעובד כוכבים אבל אם אינו מוחזק א"צ להביא ראיה. הפה שאסר הוא הפה שהתיר דאי בעי אמר ישראל אני מאבותי. וראיה לדבר ההוא עובד כוכבים דהוה אכיל פסחים בירושלים בפרק קמא דפסחים: מעשה באחד שבא לפני ר' יהודה וא"ל נתגיירתי ביני לבין עצמי וכו' פי' לא היו מוחזקים בו שהוא עובד כוכבים דא"כ היה צריך להביא ראיה עליו ועל בניו אלא היו מוחזקים בו שהיה גר. ושאל לו ר' יהודה יש לך עדים כלו' יש לך עדים שנתגיירת בינך לבין עצמך אפילו בניו פסולים ואם יש עדים שנתגיירת בפני ב"ד או ה) בפניהם קבל עליו עול מצות שהודיעוהו [הרי] הוא גר גמור והוא עצמו כשר ומיירי שנתגייר הוא ובניו דאם נתגייר הוא לבדו ובא אח"כ על גיורת או על בת ישראל הרי בניו כשרים. דקי"ל עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר ואם לבתה האמר ר' יהודה בת גר זכר כבת חלל זכר. והיכא דאמרי סהדי שמעינו שנתגייר בב"ד פלוני מהימנין ליה. תניא א"ר יהודה נאמן הוא על בנו קטן לאמר שהוא בן גרושה או בן חלוצה ואינו נאמן על בנו גדול. א"ר חייא בר אבא א"ר (שמעון)[יוחנן] לא קטן קטן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קטן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן כלומר נאמן הוא על בנו כשאין לו בנים אבל אם יש לו בנים אינו נאמן אפלו אבנו דאבריה המניה רחמנא ולא אבר בריה:

ה) דעתו דבדיעבד אפי' דקבלת עול מצות בלבד הי' בפני ב"ד נמי סגי ועי' בטוש"ע יו"ד סימן רס"ח סעיף ג'.

דבר תורה חד נמי כשר הכא מדמין לגזילות וחבלות דבעינן שלשה לכ"ע ור' יוחנן דהכא אית ליה בהדיא (ד) בירושלמי דשנים שדנו אין דייניהם דין וא"ת ואלן היכי מקבלין גרים הא בעינן מומחין וי"ל דשליחותייהו עבדינן כדמשמע נמי בשילהי המגרש (גיטין דף פח: ושם) וכמו שחשו לנטילת דלת בפני לוין חשו נמי לנטילת דלת בפני גרים*: *במוחזק לך · אומר רבינו תם דדוקא בדידעינן דהוה עובד כוכבים מעיקרא דאי לא הוה ידעינן מהימן מגו דאי בעי אמר ישראל אני כדאמרינן בפרק קמא דפסחים (דף ג: ושם) גבי ההוא עובד כוכבים דהוה סליק ואכיל פסחים בירושלים ואין לומר שאני התם דהוו סמכי אחובא דהוו ישראל דהא בכל מקום נמי איכא רובא °דרוב הבאין לפניו בתורת יהדות ישראל הם ועוד ראיה משמעתין דאמר ליה ר"י אי אתה נאמן לפסול את בניך ואיהו גופיה כשר אלא דשוי נפשיה אתיכה דאיסורא אבל אם בא על בת כהן לא פסלה כדפי' לעיל (ה) ומהיא דלעיל (דף מה·) דא"ל זיל גלי אין ראיה דשמא לא היו בודקים אלא אם הוא ישראל אם לאו אבל במשפחתו לא היו בודקין: **אין** לי אלא בארץ. פי' דמקבלין גרים ואע"ג דחובת הגוף היא בעינא ריבויא כיון דכתיב בארץ כדאשכחן בסוף פ"ק דקידושין (דף לח:) גבי שילוח עבדים והשמטת כספים אי נמי בארץ לא חיישינן דלמא הדרי בהו משום דאיכא שבחא דארץ ישראל: **מהו** דתימא לא להימניהו · ויש ספרים דגרסי מהו דתימא ליהמניהו וה"פ ליהמניהו כעד מפי עד: **יש** לך עדים · פירוש שנתגיירת ביניך לבין עצמך ותימה מיהא אי הא דבעינן ג' היינו דוקא לכתחלה אבל דיעבד חד נמי כשר א"כ אם יש לו עדים לאו בינו לבין עצמו הוא: **נאמן** אתה לפסול עצמך כו' · היינו דוקא במילי °דמשוי נפשיה אתיכה דאיסורא אבל אם בא על בת כהן לא פסלה כדפרישית לעיל בסוף פ' שני (דף כה: ושם) וא"ת היכי דמי אם אשתו עובדת כוכבים ממה נפשך בניו פסולים דאין קרוי בנך אלא בנה ואם היתה אשתו ישראלית ממה נפשך בניו כשרים דקי"ל (לעיל דף מה·) עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר וכי תימא הוי פגום מיהא הוי הא השתא נמי דאין נאמן פגומין הם דר"י אית ליה בפרק עשרה יוחסין (קדושין עז·) דבת גר זכר כבת חלל זכר וי"ל דקסבר ר"י עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר דבפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נג· ושם) אמר דר' יהודה

[בכורות ט· וש"נ]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' קמ"ל בארלכם אין לי: (ב) שם הא כתיב בארלכם פסוא: (ג) רש"י ד"ה מדכתיב גרו אגל: (ד) תוס'ד"ה משפט (בעמוד הקודם) אית ליה בהדיא. כ"ב עי' סנהדרין ב' ע"ב תוד"ה דברי סכל: (ה) ד"ה במוחזק וכו' כדפי' לעיל. כ"ב בפ' שני דף כס ע"ב בד"ה לימא:

קידושין עד עת: ב"ב קכז:

סבר לה כרבי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין: **כך** נאמן אדם לומר זה בן גרושה · ר' אליעזר מפרי"ם מפרש דנפקא לן מדכתיב בן השנואה יכיר (דברים כא) וכן משמע בירושלמי בפרק בתרא דקידושין ולשון הש"ס לא משמע הכי דקתני כשם שנאמן אדם לומר זה בני בכור משמע דמינה גמר וי"מ דטעמא דר' יהודה דמשמע ליה קרא דנאמן אדם לומר זה בני בכור אפי' על תיבוק בין הבנים וכשאומר על הקטן שהוא בכור א"כ הראשון ממזר אלמא דנאמן לפוסלו וה"ל דנאמן לומר שהוא בן גרושה: **ואין** עדות לעובד כוכבים · ועל עצמו נאמן משום דשוי נפשיה אתיכה דאיסורא · אומר ר"י דה"פ נאמן אתה לפסול בניך פי' כשאין לו אלא בנים ואין לו בני בנים ואי אתה נאמן לפסול בני בניך כשיש לו בני בנים אין נאמן לפסול אפי' בניו דאין סברא לומר שיהיו בניו פסולים ובני בניו כשרים וכן משמע בסמוך דקאמר ואין אדם נאמן על בנו גדול ומפרש כשיש לו בנים משמע דאבנו נמי לא מהימן: **והלכתא** כוותיה דרב נחמן בר יצחק · משמע דהלכה כר"י דנאמן אף לפסול בניו דדוקא משום דאין עדות לעובד כוכבים דאין יכול לפוסלן ולא כמו שמפרש רבינו תם דאין הלכה כרבי יהודה אלא כשפוסל אחרים על ידי הכרת בכור אבל בלא הכרת בכור לא ובשאלתות בפרשת *וירא נמי דקדק מהך דשמעתין דבכל ענין הלכה כרבי יהודה:

מעבדילין

[ע"ע תוס' קידושין סב: ד"ה גר]
*שייך לעמוד הקודם

קכח ב מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סי"א:
קכט ג מיי' פ"ב מהל' נחלות הלכה יד סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סימן רעז סעי' יב:
קל ד מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הל' טז סמג לאוין קטז:
קלא ה ו מיי' שם הל' טז וסמג שם טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף כט:
קלב ז מיי' פי"ג שם הל' יד ופי"ד הל' ח סמג לאוין קטז טוש"ע י"ד סימן רסח סעיף ב:

קכז א מיי' פי"ג מהל' איסורי ביאה הל' ז סמג לאוין קטז טוש"ע י"ד סי' רסח סעיף י:

יקיים יפטר התראת ספק התראה היא: **ה** עבר עבירה שיש בה מלקות ומיתת בית דין כאחת כגון ששחט אותו ואת בנו לעבודה זרה. אם התרו בו למיתה סוקלין אותו ואינו לוקה שהרי נתחייב בדין גדול מזה. ואם התרו בו למלקות בלבד לוקה: **ו** אינו צריך שני עדים למלקות אלא בשעת מעשה אבל האיסור עצמו בעד אחד יוחזק. כיצד אמר עד אחד חלב כליות הוא זה. כלאי הכרם הם פירות אלו. גרושה או זונה אשה זו. ואכל או בעל בעדים אחר שהתרה בו. הרי זה לוקה אף על פי שעיקר האיסור בעד אחד. במה דברים אמורים שלא הכחיש העד בעת שקבע האיסור. אבל אם אמר אינו חלב זה. וזו אינה גרושה. ואכל או בעל אחר שהכחיש. אינו לוקה עד שיקבעו האיסור שני עדים: **ז** שתק בעת שהעיד העד האחד בקביעות האיסור ואחר שעבר והתרו בו טען להכחיש העד אין שומעין לו אלא לוקה: **ח** כיצד מלקין אותו. כופת שתי ידיו על העמוד אילך ואילך וחזן הכנסת אוחז בבגדיו. אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו. שאינו מכהו על כסותו שנאמר והכהו ולא לכסותו. והאבן נתונה מאחוריו שהחזן המכה עומד עליה. ורצועה של עגל בידו כפולה לשנים ושנים לארבעה. ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בו ורוחב הרצועה טפח וארכה כדי שתהא מגעת עד פי כריסו. ויד של רצועות שאוחז בה ארכה טפח: **ט** האיש המכה צריך להיות יתר בדעה וחסר בכח. ומגביה את הרצועות בשתי ידיו ומכה בידו אחת בכל כחו. ומלקהו שליש מלפניו [על חזהו] בין דדיו ושני שלישים מאחוריו. שליש על כתף זה ושליש על כתף זה: **י** המוכה אינו עומד ולא יושב אלא מוטה. שנאמר והפילו השופט והכהו לפניו שיהו עיניו של שופט בו לא שיהיה מביט בדבר אחר ומכהו מכאן שאין מכים שנים כאחד: **יא** הגדול שבדיינים קורא כל זמן שזה לוקה אם לא תשמור לעשות. והפלא ה' את מכותך. ומתכוין שיגמור הפסוקים עם המלקיות. ואם לא גמר חוזר לתחילת המקרא וקורא וחוזר וקורא עד שתגמר כל ההכאה. והשני שבדיינים מונה והשלישי אומר לחזן הכה. כל זמן שמכה על פיו הוא מכה: **יב** מת תחת ידו פטור. [ב]ואם הוסיף רצועה אחת על האומד [ג] ומת הרי החזן גולה. ואם לא מת הרי החזן עבר על מצות לא תעשה שנאמר לא יוסיף. והוא [ד] הדין לכל מכה את חבירו שהוא בלא תעשה. ומה אם

א סמ"ג עשין סי' קס: ב סמ"ג לאוין עד סוף הפרק:

לחם משנה

ה עבר עבירה שיש בה מלקות וכו'. פרק אותו ואת בנו (דף פ"א) א"ר יוחנן היכא דשחט ראשון לשלהו ושני לע"ז חייב כגון דאתרו ביה משום אותו ואת בנו ולא אתרו ביה משום ע"ז ור' שמעון בן לקיש אמר כיון דכי אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור ואזדו לטעמייהו דכי אתא רב דימי וכו' ע"כ. ופסק רבינו כר' יוחנן דהילכתא כוותיה לגבי ר"ל ויש חימה על רבינו שהרי בגמ' מוכח שם דטפי איתא לן לפטור בהייבי מיתות שונגין ומלקות משום דמיתה ומלקות תרווייהו בנופיה ומש"ה ליתא לן לאתחמורי ביה אבל במיתה ואחד בממוניה לא כמבואר בגריכותא דגמ' ומ"ב איך פסק רבינו כמאן דאמר חייבי מיתות שונגין וממון דפטור בפרק ראשון מהלכות נערה וכן בפרק ג' מהלכות גניבה כתב כבר ביארנו בהל' נערה שכל עבירה שיש בה מיתת ב"ד ותשלומין היינו משלם הע"פ שהוא שונג ע"כ וכאן פסק בחייבי מיתות ומלקות דהייב הרי בגמ' מוכח איפכא כדפרישית. ונראה דרבינו מפרש לריכותא בגמ' כפירוש הראשון שפירשו דטפי איתא לן לחייב במיתה ומלקות מבמיתה וממון משום דמיתה אבל למיתה ומלקות ליכא קרא למפטריה ובחייבי מיתה וממון ראה לפסוק דפטור משום דהא אסיקנא בגמ' בפרק אלו נערות אלא כי אתא ר' אבין אמר בשם ר' אליעזר דאמר כ"ע לא פליגי דפטור ומיתתא לה מילתא דרב דימי והך אזדו לטעמייהו דאמרינן פרק אותו ואת בנו מיתתא לה כדמשמע פרק אלו נערות ובחייבי מיתות שונגין ומלקות ראה לפסוק דחייב כר' יוחנן לגבי ר"ל:

כיצד

הגהות מיימוניות

עבר עבירה שיש בה מלקות ומיתת ב"ד עד אלא בשעת מעשה. בחולין פרק אותו ואת בנו (דף פ"א) ובמכות פ' אלו הן הלוקין (דף י"ג): אבל האיסור עצמו בעד אחד עד אלא לוקה. פ"ק דחולין (דף ר') ובמכות פרק אלו הן הלוקין: כיצד מלקין אותו כו' עד שנאמר לא יוסיף. פרק אלו הן הלוקין (דף כ"ב) לשון ספרי אם הוסיף עובר בלא תעשה אין לי אלא בזמן שמוסיף על הארבעים מניין על המאה ואומר שאמדוהו ב"ד מניין ת"ל לא יוסיף מן יוסיף: והוא הדין לכל מכה הבירו כו' עד סוף הפרק כמו שביארנו. במכות פרק אלו הן הלוקין (דף כ"ב כ"ג) וכביאור פרק אחד עשר דהלכות שבועות ופרק המיני דהלכות שבת ועוקר:

מגדל עוז

[א] ותניא בספרי אין לי אלא בזמן שמוסיף על מנין הכתוב על כל אומר שאמדוהו ב"ד מנין ת"ל לא יוסיף מ"מ אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל על אלה: [ב] בפ' ארבע מיתות אמר ר' שמעון בן לקיש כל המגביה ידו על חבירו נקרא רשע רב הונא אמר תקצץ שנאמר וזרוע רמה תשבר רב הונא קץ ידא ר' אליעזר אומר אין לו תקנה אלא קבורה דכתיב ואיש זרוע לו הארץ והמכה לשם מוסר אינו עובר משום בל יוסיף כדאמר מה חטיבת עצים ביער רשות אף כל רשות יכא האב הרודה את בנו והרב הרודה את תלמידו ונאמר בעזרא ואבת מתם אנשים ואמרתם פ"ת ובהל' חובל פ"ה ע"כ:

הלאו מתרינן ביה והרי לגבי הלאו לא הוי התראת ספק אלא התראה ודאי הילכך אע"ג דעל העשה הוי ספק ספיר מלקינן ליה:

ה עבר עבירה שיש בה מלקות ומיתה וכו'. בפ' אלו הן הלוקין כדי דשעתו משום דשעה אתה אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעות ברשעה המכורה לב"ד הכתוב מדבר רבא אמר אתרו ביה לקטלא כ"ע לא פליגי דאין לוקה ומת כי פליגי דאתרו ביה למלקות דכיון דלא אתרו ביה אלא למלקות גרידא אין כאן אלא רשעה אחת ולוקה:

ו אינו צריך שני עדים וכו'. זה מבואר בכמה דוכתי דעד אחד בהכחשה לאו כלום הוא אבל אם שתק הוחזק האיסור וכ"ש אם הודה ואם עבר והתרו בו לוקה:

ח כיצד מלקין אותו וכו'. פ' אלו הן הלוקין כיצד מלקין אותו כופה שתי ידיו על העמוד וכו' אמר רב ששת משום ר' אליעזר מנין לרצועה שהיא של עגל דכתיב ארבעים יכנו וסמיך ליה לא תחסום שור בדישו. ושתי רצועות וכו' תנא של חמור כדדרש הוא גלילאה עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו:

ט האיש המכה צריך וכו'. שם ברייתא פלוגתא והלכה כת"ק דאמר אין מעמידין חזנין אלא הסרי כח ויתירי מדע. ובספרי פ' כי תצא לפניו שהוא לוקה ועיניו בו אלא יהא לוקה ועיניו בדבר אחר, יכנו ולא על הכסות יכנו אין מלקין שנים כאחד. ורבינו יליף לה מדכתיב והכהו ולא לכסותו ולא שנים כאחד ואפשר שכך היתה גירסתו והכי מסתבר משום דכתיב בריאתא והפילו השופט והכהו לפניו וכו':

יא הגדול שבדיינים וכו'. שם בברייתא:

יב ואם הוסיף רצועה על האומד. שם בספרי אין לי אלא בזמן שמוסיף על הכתוב על כל אומד שאמדוהו ב"ד מנין ת"ל לא יוסיף מכל מקום ותניא אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל לא יוסיף. ונראה דברייתא דילן הרתי משמע אין לי אלא מכה דהייבו אומד גדול ואין לי אלא שהוסיף מכה רבה לאומד מועט ותוספת מועט מנין ת"ל לא יוסיף מכל מקום: והוא הדין לכל מכה את חבירו וכו'. זה מבואר בכמה מקומות דאין אדם לוקה ומשלם לפיכך אם היתה הכאה שאין בה שום פרוטה כיון שאין שם תשלומין דפחות משוה פרוטה אינו ממון לוקה ואם הכהו שו"פ ואמר המוכה ילקה ואיני חפץ

תשלומין

פסק רבינו פה וכפ"ה מהל' שבועות כתב שאין לוקין על התראת ספק אע"פ שיש לאו אלו מפורש בתורה ואיני יודע מנין לו חלוק זה:

ה עבר עבירה שיש בה מלקות ומיתת ב"ד וכו'. כפ' אותו ואת בנו (דף י"א) דר' יוחנן אומר דשוחט אותו ואת בנו לע"ז חייב וכגון דאתרו ביה משום אותו ואת בנו ולא אתרו ביה משום ע"ז ואזדא למעמיה דאמר רבי יוחנן חייבי מיתות שונגין כלומר שלא התרו בו משום מיתה ויש בה עוד חיוב דבר אחר כגון מלקות והתרו בו משום מלקות חייב ור"ל פליג עליה ופסק כר' יוחנן:

ו אינו צריך שני עדים למלקות וכו' אבל האיסור עצמו בעד אחד יוחזק. מראה שלמד כן מדאמרינן עד אחד נאמן באיסורין ומפרש רבינו נאמן לאסור הדבר. ומ"ש בד"א שלא הכחיש וכו'. מדאמרינן בהמזקין שאם א"ל נמאלו מהרותיך שאינן בידו אינו נאמן ומשמע לרבינו דהיינו בשהכחישו:

ז שתק בעת שהעיד וכו'. בקדושין פרק האומר (דף ס"ה:) אמר אביי אמר לו עד אחד נמאלו מהרותיך והלה שותק נאמן ומשמע דמיירי בשאחר כך טען להכחיש העד דהי לאו הכי פשיטא דמהימן ומכל מקום מ"ש רבינו ואחר שעבר והתרו בו טען להכחיש העד משמע שאם טען להכחישו קודם שעבר הוא הכחשה:

ח כיצד מלקין אותו וכו' עד הרי החזן גולה. כלל הדברים משנה במכות פרק אלו הן הלוקין (דף כ"ב). ומ"ש ולריך להיות יותר בדעה וחסר בכח ברייתא שם (דף כ"ג) פלוגתא דר' יהודה ורבנן ופסק כרבנן:

ט ומ"ש ומגביה הרצועות בשתי ידיו. שם תנא כשהוא מגביה מגביה בשתי ידיו. ומ"ש ושתי רצועות של חמור כך פירשו בגמ':

י ומ"ש שאין מכין שנים כאחד. בספרי ויליף לה מדכתיב יכנו:

יא ומ"ש הגדול שבדיינים קורא וכו'. עד והשלישי אומר לחזן הכה. ברייתא שם ונתבאר שם שמצוה לגמלם שיכיים הפסוקים כשיגמור המלקות ואם לאו חוזר לתחילת המקרא וכן הוא במשמע לשון רבינו:

יב ואם לא מת הרי החזן עבר על מצות לא תעשה וכו'. ברייתא בספרי והובאה פרק אלו הן הלוקין. ומ"ש אם הוסיף עובר בלאו. שם אין לי לומר דאסור להוסיף אלא מכה רבה מכה מועטת מנין תלמוד לומר לא יוסיף מכל מקום: והוא הדין לכל מכה את חבירו וכו'. זה פשוט בעצמו. ומ"ש אפי' הכה

עבד

משנה למלך

ו אינו צריך שני עדים למלקות אלא בשעת מעשה כו'. (א"ה עיין במ"ש פרק ממחבר פ"ג מהל' שגגות הלכה ג'):

מי